

забезпечення якості; бездіяльність після приєднання до процесу забезпечення якості; культура якості не є частиною повсякденного життя.

Проте існують такі переваги запровадження культури якості: збільшення співробітництва; збільшення конкурентоспроможності; реагування на зміни; розвиток персоналу, прийняття на себе ризику, визнання провалів та подальше навчання; студенти почуті і є рівноправними партнерами процесу [5, с. 3–4].

Автори проекту шукали відповіді на такі важливі питання: чи є звітність і удосконаленість метою зовнішніх оцінювань, ще показало, що впровадження процесів внутрішньої якості забезпечує необхідний баланс з нормативами зовнішньої звітності. Культура якості може служити для удосконалення вищих навчальних закладів: зовнішні процедури оцінки можуть служити для забезпечення необхідної підзвітності перед суспільством [3; 4].

Основним висновком проекту стало те, що цей проект сприяв розвитку і впровадженню систематичної і послідовної культури якості в університетах через збільшену прозорість і привабливість європейської вищої освіти. Проект посилив обізнаність у межах вищих навчальних закладів потреби розвитку внутрішньої культури якості та висунув введення управління внутрішньою культурою якості (*internal quality management*).

Список використаних джерел:

1. European University Association / Developing an internal quality Culture in European Universities // Report on the Quality Culture Project 2002–2003 – 53 p.
2. European University Association / Examining Quality Culture: Part I – Quality Assurance Process in Higher Education Institutions // EUA Publication 2010. – 52 p.
3. European University Association / Quality Culture in European Universities: A Bottom-up Approach // Report on the Three Rounds of Quality Culture Project, 2002–2006. – 42 p.
4. Gvaramadze I. From Quality Assurance to Quality Enhancement in the European Higher Education Area / I. Gvaramadze // European Journal of Education. – 2008. – Vol. 43. – № 4. – PP. 443–455.
5. Harvey L. Quality Culture, Quality Assurance and Impacts: Overview of Discussion / L. Harvey // Centre for Research and Evaluation. 2006. – 16 p.

Волощук І.А.

кандидат педагогічних наук, старший викладач;

Костюк С.С.

студент,

ДВНЗ «Криворізький державний педагогічний університет»

ІДЕЇ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

Покоління дітей, які зараз навчається в школі, сильно відрізняються від попередніх. Це впливає і на організацію роботи різних корпорацій: у них не існує чіткого розподілу між навчанням, роботою та відпочинком. У зв'язку з

цим у 2018 році в Україні розпочалося реформування освіти шляхом впровадження концепції «Нової української школи». Її ключовою ідеєю – є розуміння того, що найуспішнішими в майбутньому на ринку праці будуть спеціалісти, які вміють вчитися протягом усього життя, нестандартно та критично мислити, ставити задачі і досягати їх, командно діяти, спілкуватися у глобальному світі і володіти різними прогресивними вміннями.

Мета статті – проаналізувати досвід та ідеї Василя Сухомлинського та порівняти їх з концепцією реформування сучасної школи.

Праця не обов'язково повинна бути нудною та серйозною. Життя для сучасної молоді – це щоденне творення, гармонія між отриманням прибутку, самовдосконаленням, пізнанням нового, розвагою і грою [1].

Формула нової освіти складається із 9-ти ключових пунктів, які, як це не дивно, доволі чітко подібні ідеям В. Сухомлинського. Вони озвучувалися ним раніше та не є новими для багатьох педагогів. Головна мета в педагогічній творчості Василя Сухомлинського – формування всебічно розвиненої особистості.

Також Василь Олександрович обґрунтував засоби, шляхи та методи реалізації людини згідно цілей суспільства із урахуванням вікових та індивідуальних особистостей розвитку підростаючого покоління. У власній книзі «Сто порад учителям» він писав про те, що діти є істотами, які мислять, пізнають світ не лише навколо себе, але ще пізнають самих себе. Слід зрозуміти, що ці знання приходять не лише розумом, а також і серцем [3].

В педагогічній системі Сухомлинського категорія особистості відіграє ключову роль. Діти – це активні та самодіяльні індивіди, які не «вчаться в дорослих», а живуть цікавим та повноцінним життям. Діти – це розвиваючі системи індивідуальних складових (розуму, характеру, темпераменту, бажань, почуттів, інтересів) у єдиному цілому із економічними та соціально-стосунками в сім'ї, школі, з друзями, на вулиці та роботі. Діти – це окремий світ, який не досліджений та відкритий [2].

Концепція реформування сучасної школи дозволяє зосередитись на потребах учнів у навчальному процесі, центризмі дитини та існує на принципах особистісно-орієнтованої освіти. В рамках даного документу школа максимально забезпечує права дітей, їх вміння, інтереси і потреби, реалізуючи на практиці концепцію централізму дитини.

Освітній процес слід організувати із урахуванням вимог сьогодення, відповідно до індивідуального темпу, стилів, навчальних траєкторій і рівня навчальних досягнень учня: відповідно до комунікативних типів вмінь (домовитися із учителям, другом, однокласником, мамою та татом, незнайомою людиною) творчих вмінь (креативних та інноваційних).

Під час навчання потрібно враховувати вікові критерії психічного, фізичного та розумового розвитку дитини. Саме для цього впроваджується циклова організація навчального процесу на рівнях початкової і середньої освіти. Дитину вчитимуть справлятися із напругою і стресом. Навчальні завдання виконуватимуться у атмосфері психологічної підтримки і комфорту. Сучасна українська школа повинна реалізовувати потенціал всіх дітей [1].

Сухомлинський всебічно описав значення та роль школи як ключового фактора виховання дітей. Школа – це те місце, де діти повинні бути щасливими, духовно повноцінними, радіти творчості та праці. До школи Василь Олександрович ставиться діалектично – від «школи, яка знаходиться під синім небом», школи чуттєвого світу, природи, конкретно-емоційного уявлення світу до школи як свого роду джерела культури, моральних цінностей, духовності, місця де розв'язуються протиріччя та конфлікти [2]. У концепції «Нової української школи» передбачено створення сучасного навчального середовища, яке має забезпечити необхідними умовами, засобами та технологіями для виховання освітян, учнів та батьків не тільки у самій будівлі школи.

Василь Олександрович заніс до числа сильних педагогічних факторів впливу на молоде покоління громадськість та сім'ю, приміщення школи, не забував він також і про справжні трудові стосунки дітей із працею. В педагогічній системі Сухомлинського виховання особи відбувається через три принципи: сім'я-школа-громадськість, які дуже пов'язані між собою. Його педагогіка базується на взаємопартнерстві між учителем, учнем та батьками [3].

Концепція «Сучасної української школи» передбачає впровадження партнерської педагогіки. В її основі комунікації, співпраця і взаємодія між учителями, учнями та батьками. Вони пов'язані спільними прагненнями і цілями, є зацікавленими і добровільними односторонніми, учасниками з рівними правами навчального процесу, які відповідають за результати.

Школа повинна реалізувати глибшу та нову зацікавленість сім'ї до побудови професійної й освітньої траєкторії дітей. Нові навчальні заклади повинні допомагати батькам отримувати спеціальні вміння та знання про різні стадії розвитку дітей, ефективні засоби виховання потрібних сторін характеру та різних чеснот в залежності від її індивідуальних можливостей [1].

Всі діти є неповторними, наділеними від природи унікальними талантами, здібностями і можливостями. Задача Нової школи – допомогти розвинути їх завдяки партнерству між учителями, учнями та батьками. Багатостороння комунікація та діалог призведе до змін односторонньої авторитарної комунікації учень-учитель.

«Якщо учитель стає другом для дитини, якщо їхня дружба є свого роду дивовижним зацікавленням, прагненням до чогось розумного та хорошого, в душі дитини ніколи не зможе з'явитися щось погане», – говорив Василь Олександрович Сухомлинський.

Переважатимуть методи навчання, які передбачають співпрацю (проекти (дослідницькі та соціальні), ігри, групові завдання, експерименти тощо). Це призведе до соціалізації і дозволить учням якісно оволодівати досвідом суспільства.

Будуть змінені підходи до оцінювання навчальних результатів. Оцінки будуть потрібні для аналізу персонального прогресу та конструювання індивідуального темпу, а не розподілу учнів. Вони будуть розглядатися, як свого роду, рекомендація до певної дії, а аж ніяк не якийсь присуд.

Сухомлинський говорив, що провести урок досить непросто, це потребує великих зусиль і творчості вчителя. Якщо ж творчо працює педагог, то і

творчо будуть працювати діти. Підтвердження цих слів можемо знайти у багатьох працях педагога. Закоханий у свій предмет, Василь Олександрович спонукав і підтримував прагнення вчителів підвищувати свій рівень професійної майстерності. Він писав, що «школа може дати учням міцні і глибокі знання лише при тій умові, коли кожен учитель безперервно удосконалює свою педагогічну майстерність». В основі Концепції – відповідальний і творчий учитель, який регулярно вдосконалюється.

Вагомі зміни відбуваються в процесі та змісті підготовки учителів. Вони вивчатимуть компетентнісний і орієнтований на особистість підходи до керування навчальним процесом, психологію групових змін та інше. Враховуючи це, слід говорити про нове завдання вчителя – не як одного наставника та джерела інформації, а як фасилітатора, коуча, модератора, тьютора у персональній освітній траєкторії дітей. Учитель одержує право на вибір способу та місця й підвищення своєї кваліфікації, як це передбачено відповідно до проекту Закону України «Про освіту» [1].

В численних працях Сухоминський різносторонньо проаналізував процес дискусії у вихованні. Він виокремив усі види педагогічної дискусії, розглядав її у сильному зв'язку із взаємодіяльністю людей.

Виховання всебічно розвинених людей він досліджував як цілісність усіх його елементів – розумових, моральних, фізичних та естетичних. Що стосується виховання моралі, то Сухомлинський знайомив учнів із методами національної і загальнолюдської моралі, знаходив моральні цінності, пробуджував моральні звички та за допомогою вправ у моральних діях приводив до наукового погляду на світ, сталих звичках поведінці високої моралі [2].

Отже, Сухомлинський проявив глибокі знання діалектики навчального процесу, показав взаємодію всіх складових елементів виховання та навчання. Слід зазначити, що дані ідеї досить активно відображаються в процесі реформування освіти у «Концепції сучасної української школи» та будуть реалізовані у навчально-виховному процесі. Саме завдяки поєднанню отриманих теоретичних висновків із серйозним практичним досвідом педагогічна спадщина Василя Олександровича ще досі не втрачає власної значущості й актуальності.

Список використаних джерел:

1. «Нова українська школа». Концептуальні засади реформування середньої школи. Мін. осв. і науки України, 27.10.2016. – С. 4–40.
2. Рибчинська С. І. Досвід Василя Сухомлинського як дороговказ для Нової Української Школи [Текст] // Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій: Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції. Дніпро. 2018 р.
3. Сухомлинський В. О. Сто порад учителю / В. О. Сухомлинський. – К.: Радянська школа., 1988. – 310 с.